Štev. 21. V Ljubljani, 22. maja 1908. XLVIII. leto.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:
Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.
Rokopisov ne vračamo.
Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . . 8 K
pol leta . . . . . 4 „
četrt leta . . . . . 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . 12 „
„ „ „ trikrat . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 6 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:
Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Gradišče št. 2.
Poštna hranilnica št. 53.160.
Reklamacije so proste poštnine.

Shod slovanskega učiteljstva v Pragi

od 9. do 14. avgusta 1908.

Cenjeni tovariši in tovarišice, dragi bratje in sestre.

Lansko leto je sklenila naša organizacija, naj se vrši leta 1908. shod slovanskega učiteljstva v Pragi. Pripravljalno delo je že završeno in shod določen na 9. do 14. avgusta 1908.

Pozivljamo Vas tedaj, ljubljeni tovariši in tovarišice, najpresrčneje k temu shodu in se nadejamo, da se kar v največjem številu odzovete temu povabilu.

Prispevek za shod znaša 2 K za osebo. Za to vsoto prejme vsak dragoceno legitimacijo v materinskem jeziku, slavnostni list in še razne koristne stvari. Da določimo nalog, prosimo, da najdlje do 15. junija 1908 poročate koliko Vas pride v Prago.

Slavnostni list priobči zgodovino slovanskih učiteljskih organizacij, in na njem bo temeljilo delo „Zveze slovan. učit. v Avstriji", ki se ob shodu ustanovi. Zategatelj tudi še prosimo, da izvolite kratko zgodovino svoje organizacije poslati ravno tako do 15. junija podpisanemu tajniku.

Nadejamo se, da se pač iskreno potrudite, da bi bila udeležba na shodu kolikor mnogobrojnejša in da bo vsem splošno geslo:

Na snidenje v zlati slovanski Pragi v dneh 9. do 14. avgusta 1908!

Z bratskim pozdravom za

Zemský Ústřední Spolek Jednot Učitelských v Král. Českém.

Bohdan Skála, tajnik, Vysočaný pri Pragi.
Josef Černý, starosta.

Vestnik shoda slovanskega učiteljstva v Pragi 1908.

Predsedništvo shodne komisije je v seji dne 25. marca izdelalo podrobnejši program za shod, in sicer je določilo tako-le:

I. V nedeljo, 9. avgusta 1908, pozdravni večer na Žofinu.

II. V ponedeljek, 10. avgusta 1908, dopoldne slavnostna otvoritev shoda in referat „O narodni vzgoji".

Popoldne: Delo v sekcijah.

Zvečer: Slavnostna predstava v narodnem gledališču: B. Smetane „Prodana nevesta".

III. V torek, 11. avgusta 1908, dopoldne: Eventualno završenje dela v sekcijah. Sprejetje načrtov sekcij v plenumu.

Popoldne: Skupni poset razstave.

Zvečer: Koncert Filharmonije.

IV. V sredo, 12. avgusta 1908, dopoldne: Občni zbor delegatov Z. U. S.

Popoldne: Ustanovni občni zbor „Zveze slovanskega učiteljstva" z referatom: „O nalogah in smotrih Zveze slovanskega učiteljstva." Shod abiturientov učitelj. zavodov iz l. 1908., občni zbor „Dedščine Komenskega".

Zvečer: Slavnostna dramatiška predstava v mestnem gledališču v Kralj. Vinogradih.

V. V četrtek, 13. avgusta 1908, Izleti:

a) na Karlov Tin,
b) do Kutne gore,
c) s parobrodom na Melnik,
d) v zavod dr. Fr. Hamze v Luži,

VI. V petek, 14. avgusta 1908: Ogled Prage.

Takoj, ko bodo izdelane še nadaljne podrobnosti s kompetentnimi faktorji, razpošljemo učit. zvezam posebne tiskovine, da se prijavijo k shodu.

V nedeljo, 5. aprila t. l. se je vršilo v Čhocni skupno posvetovanje delegatov osrednjih društev iz dežel Češke krone zaradi razdelitve referatov. Za „Z. U. S. J. Uč. v Král. Českém" so bili navzoči kol. Jož. Černý, Lad. Horák, Jar. Petr, B. Skála in Jos. Smrtka, za „U. S. J. Uč. na Moravi" kol. M. Hajný, Jos. Havlik in Fr. Merta, za „Ustřední spolek českého učit. ve Slezsku" kol. Š. Němec.

Po obsežnem referatu kol. Jož. Černéga, ki je dokazoval, zakaj je bilo ravno vprašanje o narodni vzgoji izvoljeno za glavni tema shodovih razprav so bili referati razdeljeni tako:

Utemeljevanje celotnega vprašanja o narodni vzgoji v plenarni seji: Referent starosta „Z. U. S. J. Uč. v Král. Českém", kol. Jos. Černý.

Nato se razdeli shod v tri glavne sekcije.

V sekciji I. se bo razpravljalo o vprašanju: Pojem narodnosti in nje pomen v vzgoji. Referent starosta „U. S. J. Uč. na Moravi" kol. Jos. Havlik. Izventega bosta v sekciji dva subreferenta za a) sorodnost, vzajemno različnost slovanskih narodov, življenje, delo in narodne boje, b) znanstveno utemeljevanje narodnosti iz biološkega, sihloološkega in sociološkega stališča.

V sekciji II. se bo razpravljalo o vprašanju: Narodna vzgoja v šolstvu. Referent predsednik šolskega odbora „Z. U. S. J. Uč. v Král. Českém" kol. F. V. Moravec. Izven tega bodo, še trije subreferenti za vprašanja: a) enotni duh vzgoje, b) vpliv naroda na šolstvo, c) uprava učil, učnih načrtov in knjig v narodnem duhu.

Sekcija III. bo razpravljala o vprašanju: Izvenšolska narodna vzgoja. Referent starosta „U. S. češki učitelstva ve Slezsku", kol. Š. Němec. Nadalje trije referenti za vprašanje: a) vzgoja v rodovini za družbo in vzgoja ljudstva za samovzgojo, b) znanstveni in umetniški vpliv vzgoje, c) interes javnosti za narodna vzgojevalna vprašanja.

Subreferenti bodo določeni iz posameznih organizacij na predlog glavnih referentov. Referati se objavijo in odpošljejo udeležnikom še pred shodom, da se more celotno obsežno vprašanje o narodni vzgoji temeljito proučiti.

Na ustanovnem občnem zboru „Zveze slovanskega učiteljstva" se bo referovalo o nalogah in smotrih „Zveze slovanskega učiteljstva". Za referente so določeni kol. B. Skála, ki bo razpravljal o Zvezinih nalogah med učiteljstvom, in kol. M. Hajný, ki izpregovori o Zvezinih nalogah v narodu.

Tako je shodovo vprašanje utelešeno v konkretne forme, in sedaj je samo še treba, da se organizovano učiteljstvo že zdaj pripravlja na mnogobrojno udeležbo na pomembnem tem shodu!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca aprila: **K 69.687·93.**

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Šolska higiena ka-li?

Članek v 19. številki „Učit. Tovariša", naslovljen „Ne tlačanimo več!", je nam vsem našel pot do srca. Izvzeti so seveda tisti, ki bi se radi na zgoraj s svojim gibčnim tilnikom prikupili. Nemci imenujejo take ljudi „Streber", mi bi jim pa rekli vladinci ali petolizci. Žalibog, da je takih še precej in ti so v škodo

LISTEK.

Štiri postaje.

Spisal —j.

III.

Obisk na zemlji.

(Konec.)

Čas odmora. Pritisk na gumb — in vsi učenci stoje, kakor stoje vojaki. Samo mnogo mirnejše. Vsak seže z desnico v desni žep telovnika, ki privleče iz njega malo cevko iz katere strese nekoliko praška v usta in ga po goltne brez kakega gibanja čeljusti.

„Kaj je to?" vpraša Jaka.

„To je predjužnik!" pravi major. „V odmoru ima vsak učenec čas in pravico, da se okrepča, zato prinese slednji s seboj nekoliko „brotmelina", t. j. nekakega krušnega ekstrakta, ki mu nadomesča najboljšo medeno potico. Ravnotako se zgodi opoldne. Da ne tratimo časa s pošiljanjem otrok domov, ima vsak seboj škatlico z raznimi praški, ki mu nadomeščajo najraznovrstnejša jedila."

„Zares — imenitno!" je pritrdila celo Jerica; „tako odpade vsa kuha in vse pomivanje posode!" In pritrjale so ji veselih lic vse koleginje.

„Kako pa je z učnim uspehom, gospod major? Koliko procentov je sposobnih za višji razred?" vpraša Janko.

„Ravno sto!" je bil odgovor.

„Sto? To bo morda vendar malo preveč!" ugovarja Janko.

„Preveč? Prav nič preveč! Neuspeh je popolnoma izključen," odgovarja major.

„Vsak učenec se da pred sprejetjem v anatomiški-pataloški-kirurgični oddelek in tam mu pregledajo možgane, jetra in obisti. Vsak oče izrazi željo, za kateri stan želi imeti otroka preustrojenega — in današnji vedi je to prava malenkost. Tu se navijejo možgani, tam nekoliko potlačijo, tu zopet nekoliko navrtajo in tam spet nekoliko zakitajo — in talent v zaželenem smislu je gotov. — Otroci se dado nato v posamezne dvorane: v umetniške, rokodelske, uradniške, trgovske in kmetijske — ni zlodej, da bi iz otroka ne prišlo venkaj to, kar želi Bog in človeštvo."

„Da, da — imenitno, krasno — in s kako majhnim naporom!" smo hiteli vsi.

„Kako pa je z uporabo časa — s počitnicami?" vprašam jaz.

„Vsak dan po 10 ur pouka brez vseh počitnic razen nedelj in praznikov — te je treba spoštovati! Sicer pa dan za dnem enako, in v 12. letu svoje starosti ima že vsak otrok svoj doktorat v žepu in si lahko zbira službe po volji!"

„Ali pa ni to malo prenaporno za te mlade ljudi?" vpraša Luka.

„Prenaporno? Prav nič!" odgovori major. „Četudi slabe učencu nekoliko oči — nič ne de, saj imamo očala 000. In če se mu krivi hrbtenica, kaj zato, saj imamo imenitne ortopedične pripomočke. Učenca denemo v fašine spredaj in zadaj ni ga z bandažami povijemo od nog do glave — in tako je vsak otrok na zunaj vzorne postave."

„Res, res, uvidevamo — vse prav izborno! Šola moderna, na višku znanosti, oj, ti srečna, srečna mladina!" smo hiteli drug za drugim.

„Kako pa kaj z gmotnim stališčem učiteljstva?" vprašuje Luka. „Sicer vidim, da imate zlat ovratnik in da se ponaša gospod ravnatelj z generalsko uniformo — ali pa ni morda to samo zunanji lesk? Pred tisoč leti bi nam niti ne bili dali samega cinkastega ovratnika brez vsake denarne apanaže!"

„O, kar se tega tiče, smo na dobrem! Delo ljudskega izobraževalca se ceni dandanes po njegovih zaslugah, in jaz n. pr. imam 10.000 K s popolnoma prosto oskrbo za vso svojo družino in s prostim „rundreisebiletom" po vsem svetu z železnico ali z balonom ali s podmorskim čolnom. Gospod general pa, niti sam ne vem, kolike dohodke uživa," tako nam je razjasnjeval gospod major.

„Ni mogoče, ni mogoče," smo strmeli vsak posamezno in vsi skupno. „Koliko ste pa vendar morali študirati? Pripravnico — s kolikimi letniki — in kakšno visoko šolo!"

„Pripravnico? — Kaj še! Ključalničarstvo, mehanika in tehnika — to je spiritus movens današnje pedagogike. Saj vidite, da imam opravila samo s stroji!" odgovarja gospod major.

„Da, saj vzgajate pa tudi le stroje!" kriknem jaz.